

Sygn. akt. I C 650/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2013r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Izabela Baca

Protokolant: Irmina Szawica

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. P. kwotę 130000zł (sto trzydzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami:

od kwoty 70000zł od dnia 27 maja 2010r. do dnia zapłaty,

od kwoty 10000zł od dnia 26 września 2010r. do dnia zapłaty,

od kwoty 50000zł od dnia 3 marca 2011r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu ;

IV. nakazuje uiścić stronie pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego we Wrocławiu) kwotę 6892zł 95gr tytułem kosztów sądowych, nie obciążając powoda z tego tytułu kwotą 7467zł 36gr.

Sygn. akt I C 650/12

UZASADNIENIE

Powód J. P., reprezentowany przez matkę D. B. (1), wniósł o zasądzenie od strony pozwanej (...) S. A. z siedzibą w W. tytułem odszkodowania kwoty 70000zł wraz z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 20000zł od dnia 27.05.2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 10000zł od dnia 26.09.2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 20000zł od dnia 03.03.2011r. do dnia zapłaty,
- oraz od kwoty 20000zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty,

a nadto tytułem zadośćuczynienia kwoty 200000zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 50000zł od dnia 27.05.2010r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 50000zł od dnia 03.03.2011r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 100000zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Powód wniosł nadto o zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu (...) na autostradzie (...) na terenie Niemiec, miał miejsce wypadek komunikacyjny, w wyniku którego śmierć poniósł jego ojciec R. P. (1). Wskazał, iż sprawca wypadku w chwili zdarzenia posiadał polisę ubezpieczenia OC w pozwanym zakładzie ubezpieczeń, strona pozwana wypłaciła dotychczas powodowi odszkodowanie w wysokości 30000zł oraz zadośćuczynienie w kwocie 50000zł oraz przyznała rentę alimentacyjną, płatną co kwartał w kwocie po 1950zł. Uzasadniając żądanie zasądzenia odszkodowania na podstawie art. 446§3 kc, podał, iż wskutek śmierci ojca jego sytuacja życiowa uległa znacznemu pogorszeniu. Ojciec powoda prowadził bowiem działalność handlową w zakresie sprzedaży opon samochodowych i felg, a uzyskane z tego tytułu dochody pozwalały mu na utrzymanie rodziny. Wskazano, iż R. P. (1) uzyskiwał dochód w kwocie ok. 6000zł miesięcznie. Jednocześnie w pozwie podano, że powód jest osobą niepełnosprawną, co wiązało się z koniecznością ponoszenia przez jego ojca znacznych kosztów leczenia syna. Powód jest bowiem dzieckiem niezdolnym do samodzielnej egzystencji, wymagającym stałej opieki, urodził się ze zrośniętym przełykiem, cierpi nadto na wodogłowie pokrwotoczne. Stan zdrowia powoda wymagał szczególnego współdziałania rodziców przy opiece nad nim, a ojciec dawał powodowi poczucie bezpieczeństwa nie tylko ekonomicznego, ale także emocjonalnego. Wskazano, iż przed śmiercią ojca powoda rodzina nie musiała korzystać z jakiegokolwiek wsparcia finansowego i dopiero po śmierci R. P. (1) matka powoda złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Wskazano, iż powód dochodzi nadto zadośćuczynienia za krzywdę, jaką doznał w związku ze śmiercią ojca, a żądania w tym zakresie znajduje uzasadnienie w przepisie art. 446§4 kc. Podniesiono, iż krzywda powoda ma charakter wyjątkowy. Śmierć osoby, stanowiącej fundament rodziny i odczuwane przez osobę bliską uczucie jej braku jest bowiem dalece silniejsze w sytuacji, gdy niesie za sobą tak negatywne i długotrwałe konsekwencje jak w niniejszej sprawie. Nagła śmierć R. P. (1) wywołała u powoda ból, cierpienie i smutek, a same okoliczności śmierci nie pozostają obojętne dla rozmiaru powstałej krzywdy. Powód mógł zawsze liczyć na pomoc, wsparcie i opiekę ze strony ojca. Śmierć spowodowana wypadkiem sprawiła, iż system wartości powoda uległ poważnemu zachwianiu, pojawiło się u niego poczucie destabilizacji życiowej i związane z tym poczucie zagrożenia, obawa o dalsze losy własne i bliskich. Strata ojca spowodowała u powoda ogromne poczucie krzywdy. Powód w chwili śmierci ojca miał 6 lat, zdążyła się między nim, a R. P. (1) zawiązać szczególna więź emocjonalna. Po stracie ojca u powoda pojawił się szok i zaprzeczenie, nie mógł on pogodzić się z faktem, że już nigdy nie będzie mógł zobaczyć ojca. Śmierć ojca pozbawiła powoda prawa do życia w pełnej rodzinie, a więź między rodzicami a dziećmi jest jedną z najsilniejszych więzi międzyludzkich.

Strona pozwana (...) S. A. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu. Przyznała, że w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest odpowiedzialna za skutki wypadku z dnia (...) Podniosła jednak, że wypłaciła powodowi kwotę 50000zł tytułem zadośćuczynienia, kwotę 30000zł tytułem odszkodowania oraz po 650zł miesięcznie tytułem renty alimentacyjnej. Zarzuciła, iż dla oceny faktycznych więzi emocjonalnych małoletniego powoda ze zmarłym ojcem nie bez znaczenia jest fakt, że ojciec większość czasu spędzał poza domem z uwagi na charakter wykonywanej pracy. Strona pozwana podniosła nadto, że powód nie wykazał, jakie konkretnie dochody osiągał jego ojciec, a w toku likwidacji szkody matka powoda złożyła jedynie oświadczenie, iż R. P. (1) zarabiał 6500zł i pracował „na czarno” w Niemczech.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) na autostradzie (...) na terytorium Niemiec, miał miejsce wypadek komunikacyjny. Kierowany przez D. D. samochód ciężarowy marki R. (...) o numerze rejestracyjnym (...), poruszając się z prędkością ok. 130-140 km/h wjechał w naczepę marki I. o numerze rejestracyjnym (...), poruszającą się z prędkością 75-80 km/h. W wyniku wypadku śmierć na miejscu poniósł pasażer - R. P. (1).

W chwili zdarzenia stroną pozwaną łączyła ze sprawcą wypadku umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Sprawa zdarzenia zamieszkiwał w tym czasie we W. przy ul. (...).

okoliczności niesporne między stronami.

Powód J. P., syn R. P. (1), urodził się w dniu (...) w N..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia J. P. - k. 18 akt szkody.

Od urodzenia powód jest osobą niepełnosprawną. Zdiagnozowano u niego upośledzenie narządu ruchu oraz schorzenie układu pokarmowego – zrośnięty przełyk. Pokarm powodowi podawany jest za pośrednictwem zewnętrznej sondy żołądkowej. Utrzymanie należytej higieny u powoda, w związku z jego stanem zdrowia, wymaga systematycznej wymiany sondy oraz gazików. Ponadto powód może przyjmować jedynie wyselekcjonowany pokarm. Z uwagi na schorzenie przełyku często posiłki spożywa w wannie. Także zachowanie właściwej higieny wymaga częstej zmiany odzieży powoda. W opiece nad małoletnim powodem uczestniczył także jego ojciec R. P. (1).

Dowód: orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 23.02.2005r. - k. 36,

zeznania świadka P. G. – k. 77 (00:08:45),

zeznania świadka P. K. – k. 77 (00:24:08),

zeznania świadka S. M. - k. 77 (00:54:13)

przesłuchanie matki powoda D. B. (1) – k. 89 - 90 (00:43:15).

Powód w tym czasie był diagnozowany celem ustalenia stopnia jego rozwoju intelektualnego i emocjonalnego. Psycholog M. H. ustaliła, iż powód był dzieckiem pogodnym, łatwo nawiązywał kontakt i odpowiadał na pytania. Stwierdziła, iż obserwując chłopca, można było wnioskować o ogromnym wkładzie pracy i dobrej stymulacji rozwoju dziecka ze strony rodziców. Widać było także silną więź emocjonalną między powodem, a jego matką.

Dowód: opinia psychologiczna z dnia 27.05.2009r. - k. 38.

Orzeczeniem o niepełnosprawności z dnia 23.02.2005r. wydanym przez (...) ds Orzekania o Niepełnosprawności w N. powód J. P. został zaliczony do osób niepełnosprawnych, od urodzenia. Orzeczenie wydano do dnia 31.03.2007r. Wskazano, iż powód wymaga stałej/długotrwałej opieki innej osoby i konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia. Następnie orzeczeniem z dnia z dnia 16.05.2007r. ponownie stwierdzono niepełnosprawność powoda, a orzeczenie to wydano do dnia 4.08.2019r.

Dowód: orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 23.02.2005r. - k. 36,

orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 16.05.2007r. - k. 37.

R. P. (1) od dnia 15.07.2006r. prowadził działalność gospodarczą w zakresie m.in. transportu drogowego towarów, sprzedaży detalicznej części i akcesoriów do pojazdów samochodowych. Ojciec powoda przed wypadkiem nie wykazywał celem opodatkowania oraz uiszczania składek na ubezpieczenie emerytalno - rentowego uzyskiwanych dochodów, co umożliwiło m.in. matce powoda pobieranie w tym czasie zasiłku pielęgnacyjnego.

Dowód: decyzja Burmistrza Z. z dnia 30.11.2010r. - w aktach szkody,

przesłuchanie matki powoda D. B. (1) - k. 89 - 90 (00:57:41)

Rodzina zamieszkiwała we W. przy ul. (...). Z tego tytułu R. P. (1) uiszczał czynsz wraz z opłatami eksploatacyjnymi w kwocie po 869zł 70gr miesięcznie.

Dowód: umowa najmu lokalu mieszkalnego nr (...) - k. 91 - 94,

Standard wykończenia i wyposażenia mieszkania był wysoki. Rodzice powoda pozostawali w konkubinacie. Z uwagi na stan zdrowia powoda jego matka D. B. (1) nie pracowała i opiekowała się synem, a ojciec utrzymywał rodzinę. R. P. (1) sprowadzał z Niemiec używany opony i sprzedawał je następnie na giełdzie samochodowej, bądź warsztatom wulkanizacyjnym. Celem nabycia opon wyjeżdżał raz w tygodniu do Niemiec, na dwa, trzy dni. Część opon otrzymywał bez konieczności zapłaty za nie, a część za symboliczną kwotę ok. 1, 2 EUR za sztukę. W trakcie jednego wyjazdu nabywał ok. 100 opon, przy czym uiszczał kierowcy za przejazd wynagrodzenie w kwocie od 400zł do 500zł. Uzyskiwane przez niego dochody umożliwiały mu zaspokojenie potrzeb rodziny, w tym uiszczenie czynszu najmu i zakup dla powoda środków higienicznych, przy czym na zakup samych tylko gazików rodzina wydatkowała ok. 1000zł miesięcznie.

Dowód: zeznania świadka P. G. – k. 77 (00:9:30, 00:10:20, 00:10:40 00:19:35, 00:15:55, 00:17:00, 00:21:25),

zeznania świadka P. K. – k. 77 (00:23:20, 00:23:58, 00:24:30, 00:32:40),

zeznania świadka P. W. (1) – k. 77 (00:39:27, 00:40:18, 00:43, 00:45, 00:46),

zeznania świadka S. M. – k. 77 (00:49:30, 00:50:30, 00:51:30, 00:53:22, 00:57:22),

zeznania świadka B. B. – k. 86 - 87 (00:03:00, 00:04:45, 00:06:35, 00:12:40),

zeznania świadka A. B. - k. 87 - 88 (00:17:08, 00:22:15, 00:22:42),

zeznania świadka T. W. - k. 88 (00:31:11),

przesłuchanie matki powoda D. B. (1) – k. 89 (00:42:07, 00:44:22, 00:45:07)

Ojciec powoda finansował także wyjazdy powoda z matką D. B. (1) do rodziny do Irlandii i Francji. Sam spędzał z partnerką i synem wakacje w okolicach N., aby na czas urlopu nie przerywać pracy zarobkowej.

Dowód: zeznania świadka P. W. (1) - k. 77 (00:45:11),

zeznania świadka A. B. - k. 87 - 88 (00:28:20)

Pomiędzy powodem, a jego zmarłym ojcem istniała silna więź emocjonalna. Spędzali ze sobą dużo czasu. Wychodzili wspólnie do znajomych, na wycieczki i spacer, na place zabaw. Mieli wspólne zainteresowania motoryzacyjne, wspólnie grali w gry komputerowe. R. P. (1) zabierał syna na wyścigi samochodowe, zakupił dla niego motor krosowy. Ojca i syna łączyła wspólna pasja - motoryzacja. R. P. (1) dbał, by syn miał upragnione zabawki.

Dowód: zeznania świadka B. B. – k. 86 (00:04:50),

zeznania świadka A. B. – k. 87 (00:19:20),

zeznania świadka P. G. - k. 77 (00:11:18, 00:11:50),

zeznania świadka P. W. (2) - k. 77 (00:41:41),

zeznania świadka B. B. - k. 86 - 87 (00:05:10),

przesłuchanie matki powoda D. B. (1) – k. 89 (00:39:42).

Rodzina powoda nie korzystała wówczas z pomocy społecznej.

Dowód: pismo MOPS w Z. z dnia 23.07.2012r. - k. 52,

pismo MOPS w G. z dnia 24.07.2012r. - k. 54,

pismo MOPS we W. z dnia 25.07.2012r. - k. 56.

Po śmierci R. P. (1) matce powoda na okres od kwietnia 2009r. do września 2010r. przyznano dodatek mieszkaniowy, a w III 2010r. zasiłek celowy w kwocie 250zł.

Dowód: pismo MOPS we W. z dnia 25.07.2012r. - k. 56.

Także rodzina R. P. (1) po jego śmierci wspomagała finansowo D. B. (1) i powoda.

Dowód: zeznania świadka A. B. - k. 87 - 88 (00:26:30),

przesłuchanie matki powoda D. B. (1) – k. 89 - 90 (00:47:09)

Po śmierci ojca powoda D. B. (1) pozostawała w związku z nowym partnerem, z którego urodziła się siostra powoda H.. Obecnie matka powoda samotnie wychowuje dzieci. Powód jest bardzo związany emocjonalnie z siostrą.

Dowód: przesłuchanie matki powoda D. B. (1) – k. 89 - 90 (00:58:08).

Decyzją z dnia 7.05.2010r. ZUS odmówił powodowi prawa do renty rodzinnej, wskazując, iż w ostatnim dziesięcioleciu od dnia zgonu udokumentowany staż pracy ojca powoda wynosił 3 lata 3 miesiące i 29 dni, a zgon R. P. (1) nastąpił po upływie 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, tj. od dnia 31.08.2006r.

Dowód: decyzja odmowna z dnia 7.05.2010r. - w aktach szkodowych.

Matce powoda w III 2010r. wypłacono tytułem zasiłku rodzinnego kwotę 91zł, tytułem dodatku do ww zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka 250zł, dodatku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 80zł, zasiłku pielęgnacyjnego 153zł oraz świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z opieką nad dzieckiem 520zł.

Dowód: zaświadczenie Burmistrza G. z dnia 29.04.2010r. - w aktach szkodowych.

Decyzją z dnia 16.11.2009r. przyznano D. B. (1) na okres od dnia 1.11.2009r. do dnia 31.10.2010r. świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z opieką nad powodem w kwocie 520zł miesięcznie. Następnie decyzją z dnia 8.11.2010r. przyznano ww świadczenie w tej samej kwocie na dalszy okres, tj. od dnia 1.11.2010r. do dnia 31.08.2019r.

Dowód: decyzja z dnia 16.11.2009r. - k. 13-4 akt szkodowych,

decyzja z dnia 8.11.2010r. - k. 40 - 41.

O śmierci R. P. (1) powód dowiedział się od matki D. B. (1). Na wiadomość o śmierci ojca powód zaczął krzyczeć, że chce do ojca - „do swojej podusi”. Powód przeżył śmierć ojca. Nie mógł zrozumieć, że go już nie zobaczy. Był przygnębiony, często płakał, szczególnie, kiedy patrzył na zdjęcie ojca. Także obecnie wspomina ojca.

Dowód: zeznania świadka B. B. - k. 86 -87 (00:13:30),

zeznania świadka A. B. - k. 87 - 88 (00:17:30, 00:26:53, 00:27:36),

przesłuchanie matki powoda D. B. (1) - k. 89 - 90 (00:38:53).

Na początku 2010r. powód przebywał na Oddziale (...) (...) Szpitala (...) we W.. Od stycznia 2010r. dziecko skarżyło się bowiem na przewlekłe bóle głowy. Przez większość pobytu w szpitalu powód był apatyczny, odpowiadał ściszym głosem, skarżył się na bóle głowy. Stwierdzono u niego zaburzone poczucie bezpieczeństwa, bakteriofobię i natręctwa ruchowe. Dziecko reagowało niepokojem emocjonalnym i ruchowym oraz krzykiem. Zalecono objęcie powoda opieką psychologa i psychiatry z uwagi na podejrzenie depresji dziecięcej.

Dowód: opinia psychologiczna z dnia 5.03.2010r. - k. 39.

Powód jako dziecko niepełnosprawne czuł, że ojciec był dla niego dużym wsparciem, gwarantem jego poczucia własnej wartości, wzorcem. Śmierć ojca była dla niego poważnym kryzysem. Nowego partnera matki powód traktował jako „tate siostry”, nie akceptując go jako ojca. Obecnie stratę ojca chłopiec rekompensuje poprzez zainteresowania motoryzacją, z czym wiąże pozytywne wspomnienia. Na samopoczucie dziecka ma wpływ także stan emocjonalny jego matki, która nie pogodziła się ze śmiercią partnera. Po śmierci ojca doszło u powoda do reakcji adaptacyjnej, reakcji żałoby. Objawy te jednak z czasem wygasły i aktualnie nie utrzymują się. Powód był świadomy bezpowrotnej utraty członka najbliższej rodziny i pomimo próby rekonstrukcji rodziny podjętej przez jego matkę, jej partner był traktowany przez powoda jako ojciec siostry i nie został zaakceptowany przez powoda jako jego ojciec.

Śmierć ojca wiąże się dla powoda z wielkim cierpieniem i może mieć konsekwencje dla jego funkcjonowania nawet w odległej przyszłości.

Dowód: opinia biegłego sądowego - psychiatry T. G. i biegłej sądowej - psycholog J. B. – k.113-118.

W toku postępowania likwidacyjnego matka powoda D. B. (1) w dniu 27.11.2009r. złożyła oświadczenie, iż R. P. (1) zarabiał miesięcznie ok. 6500zł, nie jest jednak w stanie wykazać wysokości jego zarobków, gdyż ten pracował w Niemczech bez umowy o pracę. Wskazała, iż nie mógł podjąć „normalnej pracy”, gdyż wówczas jego dochód nie pozwoliłby mu na utrzymanie rodziny. Podała, iż koszt materiałów medycznych potrzebnych powodowi wynosi ok. 1000zł miesięcznie. Matka powoda wskazała, iż z uwagi na konieczność zapewnienia dziecku specjalistycznej opieki medycznej nie może z synem wyprowadzić się z W..

Dowód: oświadczenie z dnia 27.11.2009r. - k. 10 akt szkody.

Pismem z dnia 5.01.2010r, doręczonym stronie pozwanej dnia 5.01.2010r. pełnomocnik powoda wniósł o wszczęcie postępowania w związku ze śmiercią ojca powoda w wypadku z dnia (...) Zażądał wypłaty na rzecz powoda na podstawie art. 446§3 kc kwoty 50000zł w związku z pogorszeniem się sytuacji materialnej powoda i kwoty 100000zł tytułem zadośćuczynienia.

Dowód: pismo pełnomocnika powoda z dnia 5.01.2010r. - k. 20 - 22 akt sprawy i k.23 - 25 akt szkody.

Pismem z dnia 27.05.2010r. strona pozwana zawiadomiła pełnomocnika powoda o przyznaniu powodowi kwoty 80000zł, w tym tytułem odszkodowania 30000zł, a tytułem zadośćuczynienia 50000zł.

Dowód: pismo strony pozwanej z dnia 27.05.2010r. - k. 25, 26.

Powodowi wypłacono powyższą kwotę. - okoliczność niesporna.

W związku z wypłatą ww kwoty pełnomocnik powoda pismem z dnia 19.08.2010r, doręczonym dnia 23.08.2010r, wezwał stronę pozwaną do wypłaty na rzecz powoda m.in. dodatkowo tytułem odszkodowania kwoty 30000zł, a tytułem zadośćuczynienia kwoty 50000zł. Następnie w piśmie z dnia 25.01.2011r, doręczonym dnia 26.01.2011r, pełnomocnik powoda wniósł o przyznanie powodowi dodatkowej kwoty odszkodowania w wysokości 50000zł i dodatkowego zadośćuczynienia w kwocie 100000zł.

Dowód: pismo pełnomocnika powoda z dnia 19.08.2010r. - w aktach szkodowych oraz k. 28 - 29 akt sprawy,
pismo pełnomocnika powoda z dnia 25.01.2011r. - w aktach szkodowych oraz k. 31 - 32 akt sprawy.

W kolejnym piśmie z dnia 12.09.2011r. pełnomocnik powoda wezwał stronę pozwaną do wypłaty na rzecz powoda 40000zł odszkodowania i 60000zł zadośćuczynienia.

Dowód: pismo pełnomocnika powoda z dnia 12.09.2011r. - w aktach szkodowych i k. 34 - 35 akt sprawy.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd zważył, co następuje:

Powództwo co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

Dokonując ustaleń faktycznych, Sąd oparł się na dokumentach złożonych przez strony oraz znajdujących się w aktach szkody. Nadto uznał za wiarygodne zeznania świadków P. G., P. K., P. W. (1), S. M., B. B. i A. B.. Zeznania te są bowiem konsekwentne i spójne. Rozbieżności w nich dotyczą w istocie jedynie wysokości dochodów uzyskiwanych przez R. P. (1). Jednak świadkowie wskazywali, iż jedynie szacują ich wysokość, przy czym znajomi powoda szacowali dochód powoda w relacji do własnych dochodów osiąganych w tej samej branży, co ojciec powoda. Zeznania te były jednak zgodne tak co do statusu materialnego rodziny powoda za życia jego ojca, jak i co do potrzeb małoletniego oraz jego relacji z ojcem. Sąd dał nadto wiarę przesłuchaniu matki powoda D. B. (1). Korespondowało ono bowiem z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym. Dodatkowo przeprowadzony został dowód z łącznej opinii biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii T. G. i J. B.. Opinii tej strony nie kwestionowały.

Powód dochodził w niniejszej sprawie odszkodowania na podstawie art. 446§3 kc oraz zadośćuczynienia (art. 446§4 kc). Okoliczności faktyczne związane z wypadkiem komunikacyjnym z dnia (...) pozostawały poza sporem (art. 229 i 230 k.p.c.). Niesporne było zatem, iż strona pozwana jako ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za skutki tego wypadku. Zgodnie z art. 4 ust. 2 w związku z art. 2 ust. 1 Rozporządzenia (WE) nr (...) z dnia 11.07.2007r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych prawem właściwym w niniejszej sprawie jest prawo polskie, a sprawa podlega jurysdykcji sądu polskiego w myśl art. 9 Rozporządzenia (WE) nr (...) w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonania w sprawach cywilnych i handlowych.

Odpowiedzialność strony pozwanej wynikała z art. 822§4 kc w związku z art. 436 kc oraz art. 25 ust. 2 i art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Sporna była jednak między stronami wysokość tak należnego powodowi odszkodowania, jak i zadośćuczynienia.

Z przepisu art. 446§4 kc wynika, iż sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten uzależnia zatem wysokość zadośćuczynienia od rozmiaru krzywdy, ocenianej w odniesieniu do konkretnej sprawy. Zadośćuczynienie to ma przy tym na celu kompensację doznanej krzywdy, a zatem złagodzenie cierpienia wywołanego śmiercią najbliższej osoby i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym rzeczywistości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3.06.2011r, III CSK 279/10, Lex nr 898254). Sąd podziela przy tym pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 8.02.2013r. (I ACa 1400/12, Lex nr 1316329), iż powołany przepis nie wprowadza żadnych innych poza rozmiarem krzywdy przesłanek, do których miałby odwołać się sąd, określając wysokość zadośćuczynienia. Świadczenie to należne jest bowiem za krzywdę niemajątkową, której ustalenie powinno nastąpić indywidualnie w konkretnej sprawie, przy uwzględnieniu okoliczności związanych z rozmiarem krzywdy, stanowiącej następstwo deliktu. Jedynym miernikiem należnego powodowi zadośćuczynienia jest zatem doznana przez niego w wyniku śmierci ojca krzywda. Ustalając należne powodowi zadośćuczynienie, Sąd miał zatem przede wszystkim na względzie, iż śmierć R. P. (1) spowodowała rozbitcie rodziny powoda, a powód jako osoba niepełnosprawna właśnie w obojgu rodziców znajdował silne wsparcie. Z jednej strony matka powoda nie zdecydowała się na podjęcie pracy zawodowej, lecz zajęła się opieką nad niepełnosprawnym synem. Z drugiej strony to ojciec powoda podjął trud utrzymania rodziny, zaspokajając - na co wskazują zeznania świadków - potrzeby dziecka. Powód miał zapewnione

tak materiały medyczne, niezbędne przy schorzeniu przetyku, na które cierpi, jak i zabawki, które umożliwiały dziecku realizację jego pasji. Pasja ta, zainteresowanie motoryzacją, była wspólna dla ojca i syna. Obecnie powód rekompensuje stratę ojca głównie poprzez zainteresowanie motoryzacją, gdyż to właśnie z nią wiąże pozytywne wspomnienia. Strona pozwana zarzuciła, iż R. P. (1) większość czasu spędzał poza domem, co miało wpłynąć na jego więź z synem. Z zeznań świadków wynika jednak, że ojciec powoda wyjeżdżał do Niemiec, by przywieźć przeznaczone na sprzedaż opony, raz w tygodniu i był to wyjazd krótkotrwały, a wolny czas spędzał z synem. Istotne jest, iż powód jako dziecko niepełnosprawne od urodzenia potrzebował opieki i wsparcia obojga rodziców, którzy w ten sposób zorganizowali życie rodzinne, by zapewnić powodowi jak najlepsze warunki rozwoju. Śmierć ojca skutkowałą utratą przez powoda tego poczucia bezpieczeństwa, jakie dawało mu dorastanie w pełnej rodzinie. Wprawdzie matka powoda po śmierci R. P. (1) pozostawała w związku z nowym partnerem, lecz powód nigdy nie zaakceptował go w roli swojego ojca. Obecnie D. B. (1) sama wychowuje dwójkę dzieci. Powód jest silnie związany ze swoją matką i siostrą, jednak nie zmienia to faktu, iż pozbawiony został wychowania w pełnej rodzinie i wsparcia ze strony ojca, jego miłości, opieki i troski. Powód w chwili śmierci ojca miał 6 lat i był świadomy straty związanej ze śmiercią najbliższej osoby. Cierpienie, jakiego doznał w związku ze śmiercią ojca, potęgował przy tym fakt, iż powód jest dzieckiem niepełnosprawnym, wymagającym stałej opieki innych osób, w tym ojca. Śmierć ojca wywołała u powoda wstrząs psychiczny, skutkujący wystąpieniem u niego reakcji żałoby. Powód krzyczał, gdy powiedziano mu o śmierci ojca, nie mógł patrzeć na jego zdjęcie. Na początku 2010r. powód był nawet hospitalizowany z uwagi na przewlekłe bóle głowy, a w czasie pobytu w szpitalu był apatyczny, reagował krzykiem. Stwierdzono u niego zaburzone poczucie bezpieczeństwa, bakteriofobię i natręctwa ruchowe. Wprawdzie obecnie objawy te wygasły i powód nie odniósł z powodu straty ojca uszczerbku na zdrowiu, jednak w świetle art. 446§4 kc krzywda nie jest ujęta w kategoriach medycznych, a zatem nie jest zależna od tego, czy powód takiego uszczerbku doznał. Niewątpliwie zaś jako dziecko niepełnosprawne powód stracił szczególne oparcie w ojcu, który zapewniał mu tak bezpieczeństwo emocjonalne, jak i finansowe. Powód ciągle wspomina ojca, choć przeszedł już okres żałoby. Trauma związana ze śmiercią rodzica - jak wskazują biegli w opinii - może mieć jednak skutki także w odległej przyszłości.

Wszystkie te okoliczności sprawiają, iż w ocenie Sądu odpowiednim do rozmiaru krzywdy, jakiej doznał powód, jest zadośćuczynienie w kwocie 150000zł, co przy uwzględnieniu kwoty już uprzednio wypłaconej skutkowało zasądzeniem na rzecz powoda na podstawie art. 446§4 kc kwoty 100000zł tytułem dalszego zadośćuczynienia.

Niezasadne było przy tym stanowisko pełnomocnika powoda, iż należne powodowi zadośćuczynienie wynieść powinno 250000zł. Odwołanie się do sprawy wypłaty takiej kwoty w wyniku zawarcia ugody w innej sprawie jest niezasadne. Zadośćuczynienie należy zawsze odnieść do rozmiaru doznanej krzywdy, a ta może być oceniana jedynie w odniesieniu do konkretnych okoliczności sprawy.

Powód żądał także zasądzenia na podstawie art. 446§3 kc tytułem odszkodowania kwoty 70000zł.

Odszkodowanie wskazane w powyższym przepisie ma na celu rekompensatę szkody majątkowej, obejmuje ono nie tylko niekorzystne zmiany w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, które nie mieszczą się w hipotezie art. 446§2 kc, ale także zmiany w sferze dóbr niematerialnych, które jednak mają wpływ na ich sytuację materialną. Obejmuje ono zatem także przyszłe szkody majątkowe, prowadzące do pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej. Przepis ten wymaga zatem ustalenia straty, polegającej nie tylko na ubytku dóbr materialnych, ale także świadczeń niepoliczalnych, jak udział w wykonywaniu obowiązków domowych i wychowawczych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 16.11.2012r, I ACa 1143/12, Lex nr 1238464, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23.01.2013r, I ACa 750/12, Lex nr 1289361). W wyniku śmierci ojca standard życia powoda uległ obniżeniu. Matka powoda zajmuje się opieką nad synem i nie podjęła pracy zarobkowej, utrzymuje się ze świadczeń przyznanych jej przez MOPS. Korzysta także ze wsparcia finansowego rodziny, a powód otrzymuje kwartalnie rentę wypłacaną przez stronę pozwaną. Ojciec powoda utrzymywał rodzinę, zapewniając jej odpowiedni standard życia. Powód miał zapewnione niezbędne w jego schorzeniu środki higieniczne, a rodzice mogli wynająć mieszkanie we W., by syn mógł korzystać z właściwej opieki medycznej. W trakcie przesłuchania matka powoda nie była w stanie wskazać dochodów faktycznie osiągniętych przez R. P. (1). Także świadkowie szacowali te dochody, część z nich odnosząc je do dochodów uzyskiwanych przez siebie z tej samej działalności gospodarczej i wskazując, że wynosiły one od 6000zł do

12000zł. Ojciec powoda nie uiszczał przy tym ani podatku dochodowego, ani nie pokrywał składek na ubezpieczenie emerytalno - rentowe i zdrowotne. Niewątpliwie za naganne uznać należy sytuację, w której ojciec powoda uzyskiwał dochody w tzw. szarej strefie. O ile Sąd ustalałby wysokość należnej powodowi renty, należałoby ustalić tak możliwości zarobkowe zmarłego, jak i wziąć pod uwagę dochód, jaki ojciec powoda uzyskiwałby, gdyby prawidłowo uiszczał podatek dochodowy oraz składki na rzecz ZUS. W niniejszej sprawie ustalenie dokładnej wysokości tych dochodów nie było jednak możliwe. Niewątpliwie jednak to R. P. (1) utrzymywał rodzinę i gwarantował jej właściwy standard życia.

Skoro odszkodowanie z art. 446 §3 kc obejmuje nie tylko stratę w sferze dóbr materialnych, ale także świadczeń niepoliczalnych, to nie jest możliwe poczynienie ustaleń, pozwalających na ścisłe, arytmetyczne wyliczenie wysokości tegoż odszkodowania. Przepis ten stanowi przy tym nie o „należnym”, lecz o „stosownym” odszkodowaniu. Należy podkreślić, iż odszkodowanie to nie obejmuje szkody, która podlega naprawieniu na innych podstawach, w tym poprzez zasądzenie renty. Odszkodowanie to nie powinno być więc kształtowane jako rachunkowo wyliczone części nieotrzymanych zarobków zmarłego w określonym przedziale czasu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25.11.2010r, I CSK 702/09, Lex nr 688668,). Celem tegoż świadczenia jest bowiem umożliwienie przystosowania się uprawnionego do zmienionych warunków. Jak wskazano zaś powód nie tylko stracił osobę, która zapewniała mu bezpieczeństwo finansowe, ale także, choć w mniejszym stopniu niż matka, osobiście sprawowała opiekę nad nim. Powód jako osoba niepełnosprawna mógł zatem liczyć, iż ojciec będzie go wspierał. Istotne jest, iż skoro matka powoda mogła zająć się jego opieką, a jego ojciec utrzymywał rodzinę na takim poziomie, iż jej standard życia świadkowie określali jako dobry, to - zdaniem Sądu - zasadne jest ustalenie należnego powodowi odszkodowania w wysokości 60000zł. Uwzględniając dotychczas wypłacone odszkodowanie, strona pozwana zobowiązana jest zatem do zapłaty z tego tytułu dalszej kwoty 30000zł.

Mając zatem powyższe na względzie, na podstawie art. 446§ 3 i 4 kc Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 130000zł.

O odsetkach za opóźnienie w spełnieniu świadczenia orzeczono w oparciu o art.481§1kc w związku z art. 14 ust.1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Wyjaśnienie okoliczności istotnych dla wypłaty świadczenia w niniejszej sprawie było w ocenie Sądu możliwe w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania przez stronę pozwaną zawiadomienia o wypadku. Zawiadomienia tego dokonano pismem pełnomocnika powoda z dnia 5.01.2010r, doręczonym stronie pozwanej dnia 5.01.2010r. Pełnomocnik powoda wniósł o wypłatę na rzecz powoda na podstawie art. 446§3 kc kwoty 50000zł w związku z pogorszeniem się sytuacji materialnej powoda i kwoty 100000zł tytułem zadośćuczynienia. Strona pozwana zobowiązana była zatem do wypłaty w tym terminie kwoty 100000zł zadośćuczynienia, uiściła na rzecz powoda z tego tytułu jedynie kwotę 50000zł, a tytułem odszkodowania kwotę 30000zł. Zasadne było zatem żądanie powoda zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 70000zł (50000zł zadośćuczynienia i 20000zł odszkodowania) od dnia 27.05.2010r. Następnie w związku z wypłatą kwoty 80000zł pełnomocnik powoda pismem z dnia 19.08.2010r, doręczonym dnia 23.08.2010r, wezwał stronę pozwaną do wypłaty na rzecz powoda m.in. dodatkowo tytułem odszkodowania 30000zł, a tytułem zadośćuczynienia 50000zł. Jak ustalono strona pozwana zobowiązana była do uiszczenia dalszej części odszkodowania oraz zadośćuczynienia. Skoro tego nie uczyniła, zasadne było żądanie pozwu zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 10000zł (odszkodowania) od dnia 26.09.2010r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 50000zł (zadośćuczynienia) od dnia 3.03.2011r. do dnia zapłaty.

W niniejszej sprawie powód uległ co do ok. 48% żądania pozwu, obie strony poniosły przy tym jedynie koszty zastępstwa procesowego. Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 100 zd. 1 kpc zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu.

Jednocześnie mając na względzie przepis art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 zd.1 kpc, Sąd nakazał stronie pozwanej uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego we Wrocławiu) kwotę 6892zł 95gr tytułem kosztów procesu. Opłata od pozwu, od której uiszczenia zwolniony był powód wynosiła 13500zł, a na wynagrodzenie biegłych sądowych Skarb Państwa wydatkował kwotę 860zł 31gr. Łącznie nieuiszczone

koszty sądowe wynosiły 14360zł 31gr. Strona pozwana powinna zatem uiścić na rzecz Skarbu Państwa z tego tytułu kwotę 6892zł 95gr (48% z 14360zł 31gr).

Mając na względzie szczególną sytuację życiową powoda ustaloną w toku niniejszego procesu, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nie obciążył powoda kosztami sądowymi w kwocie 7467zł 36gr.

(...)

(...)

(...)

2013.11.12